

HOVAWART

Raskompendium med kommentarer.

Framtaget av Svenska Hovawartklubben inför domarkonferens 2019.

Målsättningen med raskompendiet för hovawart är att poängtera och förtydliga det som kännetecknar den korrekta rasstypen.

Ni som läser kompendiet skall få hjälp att se och uppleva rasidealet genom att studera både text och bilder – en rektangulär hund som förutom att vara välartad, inneha ett välbalanserat temperament samt harmonisk byggd brukshund hängiven sin familj.

Det är vår förhoppning att ni skall hjälpa oss i arbetet att få fram funktionsdugliga sunda brukshundar.

Grupp 2

FCI-nummer 190

Originalstandard 1998-01-12

FCI-Standard 1998-01-12; tyska

SKKs Standardkommitté 1999-04-14

Kort historisk överblick

Hovawart är en gammal tysk ras som redan på medeltiden var en populär sällskapshund. Namnet hovawart betyder gårdvar och kommer ifrån tyskans: hova = gård och wart = väktare.

Redan på 1800-talet fanns rasen hovawart då och även senare med inblandning av andra raser. Målet var redan då att få fram en robust och rörlig hund med goda väktarinstinkter. Förutom att den var en uppskattad familjemedlem användes den som draghund och hjälpte familjen att vakta hemmet.

1922 började några tyska uppfödare under ledning av Curt F. König att intressera sig för rasen och beslöt sig för att rekonstruera den. I de gamla bergsbyarna hittades enstaka exemplar och ett omfattande avelsarbete påbörjades. 1937 blev hovawart godkänd som ras av den tyska kennelklub-

ben. Hovawarten blev väldigt populär men under andra världskriget drabbades rasen tyvärr av en enorm nedgång, men runt 1947 började rasen långsamt att öka igen. Hovawarten hade uppbländats ganska friskt med andra raser under kriget så det var ett tungt arbete som rasvännerna hade framför sig. 1964 slöts rasen till brukshundsgruppen i Tyskland.

Rasen kom till Sverige genom Ulrika Borg (kennel Hejderidarens) som 1967 importerade en svart tik vid namnet Cara Von Goldigtor från Schweiz och året efter kom Boy Von Goldigtor. 1970 registrerades den första kullen hovawart i Sverige och under 70-talet började fler uppfödare att intressera sig för rasen. Årligen registreras ca 160 hovawart i Sverige, en siffra som hållit sig relativt konstant de senaste åren. Uppskattningsvis finns cirka 1800 hundar i Sverige.

Standard för **HOWAWART**

Ursprungsland/hemland

Tyskland

Användningsområde

Brukshund

FCI-klassifikation

Grupp 2, sektion 2.2

Med arbetsprov

Bakgrund/ändamål

Hovawart är en mycket gammal tysk brukshundsras. Namnet härstammar från medelhögtyskans Hova = gård och Wart = väktare. Sedan 1922 har denna ras blivit framavlad på nytt genom användning av typmässigt liknande hundar som man fort-

farande fann på bondgårdarna. Dessutom korsade man in schäfer, newfoundlandshund, leonberger och ytterligare hundraser under de första årens avelsarbete. Genom kraftfulla urvalsåtgärder fick man åter fram den ursprungliga brukshunden.

I ursprungslandet lägger man mycket stor vikt vid sundhet hos hovawart. Särskilt har man minskat förekomsten av höftledsdysplasi till några procent genom åratals urval av HD-fria djur. Dessa ansträngningar bör vara en förebild för alla avelsföreningar för hovawart.

Helhetsintryck

Hovawart är en kraftig, medelstor, något långsträckt, långhårig brukshund. Könprägeln skall synas tydligt i framför allt huvudets form och kroppsbyggnaden.

Viktiga måttförhållanden

Kroppslängden skall utgöra ungefär 110–115% av mankhöjden.

Uppförande/karaktär

Hovawart är en erkänt mångsidig brukshund. Förutom att vara balanserad och välartad äger rasen skydds- och kamplust, självsäkerhet och hårdhet, balanserat temperament och ett mycket gott luktsinne. Det är en harmoniskt byggd brukshund, hängiven sin familj, vilket gör den till en framstående sällskaps-, vakt-, skydds-, räddnings- och spårhund.

Kommentar:

Helhetsintryck: Vid första anblicken ska en hovawart utstråla styrka och harmoni, dess kropp har inga extrema drag utan skall utstråla sundhet. Den är väl konstruerad för att klara fysiska påfrestningar och olika väderförhållanden. Kroppen är robust utan att vara tung och kan förvåna en betraktare med den stora smidighet och snabbhet som är ett rasdrag.

Rasstandarden föreskriver att en hovawart är kraftig, medelstor, något långsträckt, långhårig brukshund. Könsprägeln skall synas tydligt i framför allt huvudets form och kroppsbyggnaden.

Uppförande/karaktär: Rasen är en brukshund som både skall vara balanserad och självsäker med skyddsegenskaper och gårdvar som den är har den en naturlig uppmärksamhet. En hovawart skall uppvisa social självsäkerhet och kunna hanteras i ringen.

Tre utmärkta hundar med korrekta färger och utmärkta proportioner.

En tik med mycket vackert uttryck och korrekt teckning. Märk öronens placering och ställning som är helt i enlighet med rasstandarden.

Utmärkt tikhuvud med djupsvart färg och vackert uttryck.

Hovawart med utmärkt huvud och korrekta tecken, märk de väl ansatta öronen som ger det rastypiska huvudet.

Hovawart med utmärkt huvud, korrekta tecken och korrekt placerat stop.

Kommentar:

Ett rastypiskt **huvud** är av yttersta vikt, en tydlig könsprägel och parallellitet som i högsta grad tillsammans med en korrekt **öronplacering** bidrar till ett utmärkt hovawarthuvud typmässigt. Rasotypiskt, runt eller feminint huvud (hane) ger fel associationer till rasens helhet. Något lösa läppar på ett i övrigt bra huvud är acceptabelt.

Huvud

Nosparti och skalle skall vara ungefär lika långa. Nosryggen skall vara rak och parallell med skallen. Huden skall vara stram.

Skallparti

Det kraftiga huvudet skall ha en bred och välvd panna.

Stop

Stopet skall vara markerat.

Nostryffel

Näsborrarna skall vara välutvecklade. Hos svarta hundar med tan-teckning och hos svarta hundar skall pigmenteringen vara svart, hos blonda svart med tillåtelse för "vinternäsa".

Nosparti

Nospartiet skall vara kraftigt. Sett såväl från sidan som uppifrån skall det avsmalna något.

Läppar

Läpparna skall ligga väl an.

Käkar/tänder

Rasen skall ha ett fullständigt, kraftigt och korrekt saxbett. Tångbett är tillåtet.

Ögon

Ögonen skall vara ovala och varken utstående eller djupt liggande. Färgen skall vara mörk- till mellanbrun. Ögonkanterna skall vara väl åtliggande.

Öron

De löst hängande trekantiga öronen skall vara ansatta högt och brett isär, vilket gör att skallen verkar bredare. Öronspetsarna skall vara något rundade och minst nå ner till mungipan. I vila hänger öronen platt, vid uppmärksamhet kan de bäras något framåt. Framkanten skall ligga ungefär mitt emellan öga och nackknöl.

Hals

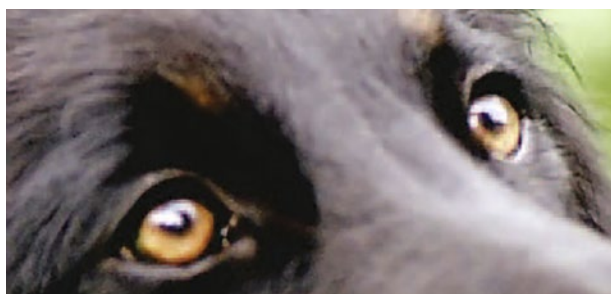
Den kraftiga halsen skall vara medellång och huden stram.

Hund med mörka ögon.

Hund med mellanbruna ögon.

Hund med ljusa ögon.

Ögonfärgen påverkar helhetsintrycket av huvudet var uppmärksam på hundar med för ljusa ögon.

Hanhundshuvud med för lågt ansatta öron samt klen underkäke.

Hanar av utmärkt typ med tydlig könsprägel, bra päls och färg.

Tikar av utmärkt typ med tydlig könsprägel, bra päls och färg.

Kommentar:

Tunna, platta **bröstkorgar** och klen **benstomme** är tyvärr vanligt.

Var uppmärksam på mycket branta **kors**, korta kors eller hårt ringlad **svans** (både i vila och rörelse).

Var även uppmärksam på **frampartiet** då hovawart idag har ett stort problem med vinkelförhållandena. Det är vanligt med framskjutna skuldror och knappa vinklar. En del ser ut att sakna hals och resning.

Om hunden endast har något för veka mellanhänder, något framskjuten skuldra eller något lösa armbågar på en i övrigt bra front bör det inte ses som allt för negativt.

Dagens hovawart har inte samma problem med **bakstället** som de har med framstället. Var uppmärksam på och kontrollera att hunden har muskulösa lår och underben, för klen benstomme är inte önskvärt. Något knappa vinklar bak på ett i övrigt bra bakställ bör inte ses som alltför negativt.

Kropp

Rygg

Ryggen skall vara plan och stram.

Ländparti

Länden skall vara kraftig och något längre än korset.

Kors

Korset skall slutta något och vara medellångt.

Bröstkorg

Bröstkorgen skall vara bred, djup och kraftig.

Svans

Den buskigt behårade svansen skall nå nedanför hasen, men inte ända ner till marken. Den kan allt efter hundens stämningläge bäras högt över ryggen eller sänkt.

Extremiteter

Framställ

Frambenen skall vara kraftiga. Sedda framifrån och från sidan skall de vara raka och lodräta.

Skulderblad

Skuldrorna skall vara mycket muskulösa. Skulderbladen skall vara långa och väl tillbakalagda.

Överarm

Överarmarna skall vara långa och ligga tätt intill kroppen.

Armbåge

Armbågarna skall ligga intill bröstkorgen.

Handlov

Handlovarna skall vara kraftiga.

Mellanhand

Mellanhänderna skall vara något snedställda sedda i profil.

Bakställ

Bakbenen skall vara kraftiga och välvinklade samt lodräta bakifrån sedda.

Lår

Låren skall vara mycket muskulösa.

Underben

Underbenen skall vara mycket muskulösa.

Has

Hasorna skall vara kraftiga och lågt ansatta.

Tassar

Tassarna skall vara runda, kraftiga och kompakta. Tårna skall vara välvda och tätt slutna. Sporrarna skall tas bort utom i de länder som förbjuder detta. Klorna skall vara svarta hos svarta hundar med tan-teckning och hos svarta hundar. Hos de blonda kan klorna vara mindre pigmenterade.

Hovawart med utmärkt bakställ.

Tre kraftfulla individer i de olika färgerna och utmärkta representanter fångade på samma bild.

Tik med muskulösa lår och kraftiga hasor.

Hane med kraftig benstomme och muskulösa skuldror. Här syns det korrekta framstället tydligt.

Rörelser

Hovawart skall i alla gångarter, fram- och bakifrån sett, röra sig på en rak linje med marktäckande steg. Travet skall vara mycket vägvinnande med bra påskjut.

Kommentar:

Vid **trav** skall hunden med lätthet ta sig fram även efter flera varv i utställningsringen utan att påvisa någon trötthet. I rasens hemland prövas detta under många varv i ringen så var uppmärksam på ryggen den skall förbli fast och stabil i rörelse. Svanshållningen kan vara hög och "glad" men inte hårt rullad över ryggen.

Dessa hundar visar utmärkt svanshållning i rörelse. Båda med utmärkt päls och struktur.

Hud

Huden skall i sin helhet vara stram. Hos svarta hundar med tan-teckning och hos svarta hundar skall den vara blåskimrande, hos blonda mestadels rosaskimrande.

Päls

Pälsstruktur

Den kraftiga, långa pälsen skall vara något vågig och åtliggande med lite underull. Den skall vara längre på bröstet, buken, på baksidan av frambenen och låren samt på svansen. Pälsen skall vara kort på huvudet och på framsidan av fram- och bakben.

Pälsen skall vara tät.

Utmärkt tik med bra pälsstruktur och utmärkt färg på teckningen.

Blond tik av utmärkt modell med korrekt färg och uppljusningar.

Färg

Hovawart finns i tre färger: svart med tan-teckning, svart och blond.

SVART MED TAN-TECKNING "SMT"

Pälsen skall vara svart och glänsande med mellanblonda tecken. På huvudet börjar tan-teckningen på nospartiets sidor och sträcker sig runt mungiporna ner till strupen. De punktformiga tecknen över ögonen skall vara tydliga. Bröstteckningen består av två intilliggande fläckar som kan gå ihop. På frambenen når tan-teckningen från sidan sett från tårna till ungefär handloven och når på baksidan upp till armbågarna. På bakbenen skall tan-teckningen från sidan sett synas under hasorna som breda streck och ovanför hasorna bara

Svart hane av utmärkt typ. Färgen är djupsvart.

Blond hane med utmärkt päls åt det rödare hållet, fullt tillåtet då den har korrekta uppljusningar.

som ett smalt streck. På bakbenens framsidor når strecken upp till ljumskarna. Tan-teckning skall också finnas under svansen. Tecknen skall överallt vara klart avgränsade.

Några små vita fläckar på bröstet och några enstaka vita hårstrån på tårna och svansspetsen är tillåtna.

Pigmentet på ögonkanter, läppar och trampdynor skall vara svart.

SVART

Pälsen skall vara svart och glänsande.

Några små vita fläckar på bröstet och några enstaka vita hårstrån på tårna och svansspetsen är tillåtna.

Hovawart med alldeles för kort pälsängd.

Pigmentet på ögonkanter, läppar och trampdynor skall vara svart.

BLOND

Pälsen skall vara mellanblond och glänsande samt ljusna mot buken och benen. Några små vita fläckar på bröstet och några enstaka vita hårstrån på tårna och svansspetsen är tillåtna.

Pigmentet på ögonkanter, läppar och trampdynor skall vara svart.

Päls med teddystruktur.

Kommentar:

Den kraftiga långa **pälsen** skall vara vågig och åtliggande, var uppmärksam på pälsar med så kallad teddystruktur och alldeles för korta pälsar, valpar tillåts lite teddystruktur tills de har fällt klart och fått sin vuxenkostym.

Tan-teckningens **färg** skall inte vara lika mörk som på t ex rottweiler eller dobermann. Då avel sker mellan de olika färgerna smt, blond och svart finns det många hovawart med bristfälliga tecken. Finns det antydning till tecken på de ställen där de skall vara på en i övrig korrekt hund är helt ok enligt rasens hemland.

En viss grad av sotighet förekommer på yngre hovawart, detta kan i många fall förändras så att hunden i fråga får tydligare tecken senare i livet. I konkurrenssituationer skall helhetsintrycket avgöra.

Kommentar:

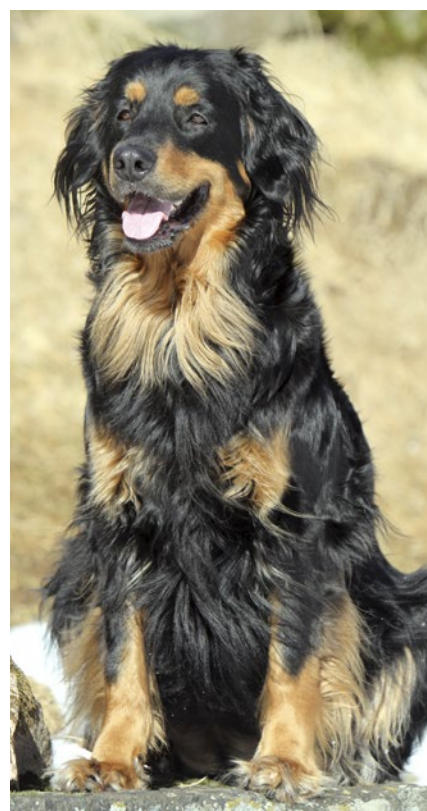
Det förekommer smt-hundar som i första anblicken ser ut som svarta men som har en mycket sotig eller undermålig teckning. Kontrollera om så är fallet. Man kan också titta under svansen om brun teckning finns där. Sådana hundar skall bedömas som smt, inte svarta.

Ibland är den svarta färgen lite grå- eller brunaktig, speciellt i fanor, byxor och under buken. Underullen kan också ha en annan nyans. Det är dock inte önskvärt. Kommentera gärna pälsfärgen positivt när du träffar på en svart hund med korrekt djupsvart färg

Man talar om sk uppljusningar när en blond hovawarts päls ljusnar av mot buken och benen. Ibland, speciellt om hundens grundfärg är väldigt ljus, kan uppljusningarna te sig som nästan vita. Det är dock tillåtet, men det skall inte förväxlas med vita tecken utanför tillåtna områden. Helröda hundar sk "berlinerblonda" är inte tillåtet.

Hanhundshuvud med utmärkt teckning och färg.

Tiken visar utmärkt placerade, åtskilda bröstfläckar.

Storlek/vikt

Mankhöjd

Hanhund: 63-70 cm

Tik: 58-65 cm

Fel

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse.

Diskvalificerande fel

Helhetsintryck

- Avsaknad av rastyp.
- Mycket maskulina tikar.
- Mycket feminina hanar.

Proportioner

- Kraftigt avvikande kroppsproportioner.

Uppförande/karaktär

- Aggressiva hundar.
- Ängsliga, skotträdda eller slöa hundar.

Huvud

- Avsaknad av stop.
- Blått eller fläckigt öga.
- Stånd-, vipp-, rosen- eller utstående öron.
- Underbett, överbett, korsbett.
- Avsaknad av mer än 2 tänder av typen P1 och M3 eller avsaknad av andra tänder.

Hals

- Utpräglade hakpåsar eller stor mängd löst halsskinn.

Kropp

- Kraftigt svankryggig eller kraftig karprygg.
- Smalt eller tunnformat bröst.
- Svansanomali, kraftigt förkortad svans, utpräglad kringelsvans.

Extremiteter

- Kraftigt överbyggd.

Pälsstruktur

- Övervägande lockig päls, ”slutna lockar”.

Pälsfärg

Allmänt

- Färger som inte finns beskrivna i standarden, t ex blågrå, viltfärgad, brun, vit, fläckig blond med sotig skuggning.
- Vita fläckar. Några enstaka vita hårstrån på insidan av låret diskvalificerar inte.

Svart med tan-teckning

- Grå eller bruna fläckar utöver tan-teckningen.
- Underull i övervägande annan färg än svart.
- Övervägande grå eller vitaktiga tecken.

Svart

- Grå eller bruna fläckar.
- Underull i övervägande annan färg än svart.

Blond

- Solid rödblond färg ljusare nyanser.
- Vitblond färg, gäller även öronen.
- Tydliga vita tecken.
- Mörka fläckar eller mörk mask.

Det är inte diskvalificerande med några enstaka vita hårstrån på nosryggen.

Storlek

- Mankhöjd som underskrider den i standarden angivna.
- Mankhöjd som med mer än 3 cm överskrider den i standarden angivna.

Nota bene

Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet

Testiklar

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

Så kallad "berlinerblond" (diskvalificerande).

Korrekt separerade bröstfläcka, men de två vita bröstfläckarna medför diskvalificerande fel då endast små vita bröstfläckar tillåts.

Hane utan tydlig könsprägel.

Hane av utmärkt typ med tydlig könsprägel

Kommentar:

Hovawarts rasstandard innehåller många **diskvalificerande fel** jämfört med många andra raser. De vanligaste diskvalificerande felen som uppmärksammas är tandförluster och uppförandekaraktär.

Viktigt att tänka på angående de diskvalificerande felen är rastypiskheten, mycket maskulina tikar/feminina hanar och felfärgade hundar såsom "berliner-blonda", underull i annan färg än svart (gäller smt/svart), tydliga vita tecken på blonda hundar.

Vita tassar är felaktigt men enstaka vita strån är accepterat. Vit bröstfläck accepteras men om det vita sträcker sig från halsen ner till magen är det diskvalificerande.

Med utpräglad kringelsvans menar man en svans som är typisk för spetsraser, dvs en svans som är hårt ringlad över ryggen. I rörelse håller många hovawart svansen högt och ibland böjd över ryggen och det är accepterat.

Rasspecifika avelsstrategier:

Typ och detaljer

Rasen har, bland annat beroende på sin populationsstorlek och historik, inte en helt homogen exteriör. Ytterligheter som små individer med klena benstommar kontra övervuxna och alltför tunga hundar bör undvikas. Däremot får inte könsprägeln tappas, då det tydligt ska synas om det är en tik eller en hane. Hovawart får ofta anmärkningar på fronten, veka mellanhänder, lösa armbågar, knappa överarms-/skuldervinklar och framskjutna skuldror. Även konstruktionen i bakdelen så som hastrånghet, bristande vinklar i knä och has, alltför högt burna och hårt rullade svansar samt branta kors brukar ses. Diskvalificerande fel är inte speciellt vanliga men i de fall som de förekommer är det ofta tandförluster som är orsaken.

Färger

Hovawarten finns i tre olika färger: svart med tecken (SMT) blond och svart. Det är viktigt att en bra färgfördelning vidhålls om ca 60% smt, 30% blond och 10% svarta hundar. I dagsläget (sista 5 åren) har vi en för hög andel av smt och svart. Färgerna nedärvs så att svart grundfärg är dominant över blond och avsaknad av tantecken är dominant över förekomsten av tecken.

En orsak till att smt-valpar föds i för hög utsträckning är att många valpköpare efterfrågar den färgen. Detta gör att många väljer att göra kombinationer där det i huvudsak förväntas födas smt-valpar. Värt att notera är att av föräldrarna till födda kullar så utgörs 81% av mödrarna och 90% av fäderna utav smt-hundar. 48% av alla födda kullar är smt-smt kombinationer.

Orsaken till att många önskar smt kan vara för att det lagts mycket fokus på den färgen i böcker, tidningar, hemsidor, logotyper mm.

Många verkar felaktigt tro att smt är Hovawart. Hovawartklubben och dess uppfödare måste upplysa och även lyfta fram framförallt den blonda färgen. Mentalitetsmässigt och exteriörmässigt finns inga skillnader mellan färgerna.

Då den helsvarta färgen är dominant över de andra färgerna är det viktigt att andelen svarta hundar inte blir för hög då det snabbt kan bli för många på bekostnad av de övriga färgerna. Idag är det inte något problem med alltför många blonda i populationen men det är viktigt att komma ihåg att den blonda färgen, som är recessiv, inte bör öka till över 30–40%. Anledningen är att en blond hund inte bär på dolda svarta anlag och skulle då de blonda öka markant så riskerar vi att slå ut de andra färgerna helt.

De diskvalificerande färgfel som förekommer är övertecknade smt, blå hundar och viltfärgade hundar. Andra färgfel som kan förekomma är bl.a. alltför mycket vitt på bröstet, vitt på andra ställen än bröst och tår, en alltför mörk blond färg utan uppljusningar (sk Berlinerblond) samt smt med brun underull.

Mål

Kortsiktiga

- Minska andelen hundar födda med färgen smt/svart och öka andelen blonda hovawart till de rekommenderade procent-talen smt=60%, blond=30% och svart=10%.
- Öka andelen som exteriörbeskrivs till 40%.

Långsiktiga

- Öka antalet individer med korrekt typ, genom att minska andelen hundar med disqualified och sufficient på utställning till 15%.
- Öka andelen blonda hundar till 28–32%

Rasspecifika avelsstrategier fortsättning:

Strategier

- Lyfta fram alla pälsfärger på hemsida och i tidning. Fokusera extra på en viss färg som behöver marknadsföras för tillfället.
- Skapa fler trycksaker och logotyper där alla pälsfärger finns representerade.
- Undvika kombinationer mellan två svarta.
- Önskvärt är om kombinationer mellan blond och smt ökar.
- Premiera blonda hundar på våra rasspecialer genom sponsrade utmärkelser från vår klubb.
- Huvudklubben säkerställer, tex ekonomiskt, att exteriörbeskrivare finns på rasspecialer.
- Genomföra fler exteriörbeskrivningar.

- Försöka att ha exteriörbeskrivningar i samband med andra aktiviteter än utställning inom lokalområdena.

Informera och utbilda uppfödare likväl som hundägare om anatomi och exteriöra förtjänster med fokus på en hållbar exteriör.

- Säkerställa att det finns exteriörbeskrivare tillgängliga i hela landet.
- Gå igenom exteriörprotokoll på varje uppfödarmöte.
- Trycka upp och distribuera domarkompensiet till alla uppfödare samt publicerade det som PDF-filer på hemsidan för alla medlemmar.

Förenklad hjälp till det viktigaste i bedömningen av hovawart:

- **Helhetsintrycket** "typen"- Hunden skall vara kraftig med en tydlig könsprägel.
- **Huvudet** skall vara rastypiskt med korrekta förhållanden.
- **Uppförande/Karaktär** - Ej ängslig eller aggressiv.
- **Rörelser** - Hovawarten skall röra sig på en rak linje med marktäckande steg och bra påskjut.
- **Päls** - Den långa pälsen skall vara vågig och påliggande.
- **Färg** - Hovawarten finns i tre färger och skall bedömas likvärdigt.

Raskompendiet har sammanställts på uppdrag av Hovawartklubben.

Stort tack till alla som har kommit med konstruktiva synpunkter
och råd inför sammanställningen samt till alla fotografer!

Foto: Melissa Westergård, Dorota Gustafsson, John Örvill, Jennie Örvill,
Ans Schellekens, Maria Ekman, AnnKristin Norberg, Bodil Åslund-Röst.

Samtliga bilder har fotografernas godkännande för användning och publicering.